

Nr 10

Utlåtande i anledning av motioner om särskilda prov för erhållande av vapenlicens.

I de likalydande motionerna I:133 av herr *Arvidson* och II:177 av herrar *Hedin* och *Ringaby* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om att Kungl. Maj:t låter utarbета bestämmelser om särskilda prov för erhållande av vapenlicenser.

Till stöd för yrkandet anför motionärerna följande.

För förvärv av älgstudsare gäller för närvarande den bestämmelsen att vederbörande innan vapenlicens meddelas måste kunna styrka sin förmåga att rätt handhava vapnet; detta sker som regel genom avläggande av prov för älgskyttemärke. Genom denna bestämmelse har man lyckats erhålla kontroll över att innehavare av älgvapen också är kompetent att handhava desamma. Beträffande övriga typer av jaktvapen finns inget motsvarande krav på bevisad kompetens. För att erhålla vapenlicens för hagelgevär erfordras sålunda endast att man uppnått föreskriven ålder samt att man kan styrka tillgången till jaktmark.

Med hänsyn till det lidande som ett oskickligt uppträdande under jakten kan medföra för viltbrådet är det av största vikt att endast den som äger förmåga att rätt handhava skjutvapen får licens för desamma. Införande av ett obligatoriskt krav på kunskapsprov före utfärdande av vapenlicenser skulle medföra ett önskvärt höjande av standarden på jägarna. Detta så mycket mer som jakten numera visar en klar tendens att bli en utbredd fritidssysselsättning för människor som normalt inte är vana att umgås med naturen.

Det bör enligt vårt förmenande uppdragas åt statens naturvårdsverk eller annan institution att utarbета prov för erhållande av vapenlicens. Avläggandet av provet torde, som nu är fallet för älgskyttemärket, kunna ske inom redan befintliga skytteorganisationer.

Förutsättningar för erhållande av vapenlicens

Enligt 8 § 1 mom. vapenförordningen får tillstånd för enskild person att inneha skjutvapen meddelas endast om det skäligen kan antagas att vapnet inte kommer att missbrukas. Dessutom kräves i regel att sökanden har behov av vapnet. Tillståndet skall sökas hos polismyndigheten.

Rörande tillämpningen av vapenförordningen har Kungl. Maj:t år 1961 utfärdat utförliga anvisningar och föreskrifter, varav här må återges följande.

Såsom allmän regel gäller, att prövningen — som alltså skall omfatta såväl sökandens personliga kvalifikationer som, med några undantag, hans behov av vapnet —

bör ske efter strängare principer i fråga om särskilt farliga skjutvapen (jaktstudsare, kulsprutepistoler, pistoler och revolverar) än beträffande mindre farliga vapen (exempelvis hagelgevär och kolsyrevapen). Vidare bör beaktas, att vissa typer av vapen, såsom salongsgevär, lätt kunna missbrukas, t.ex. för olaga jakt.

Beträffande *de personliga kvalifikationerna* bör som allmän fordran uppställas, att sökanden är känd för pålitlighet och laglydnad samt är omdömesgill och eljest lämplig att anföras innehav av skjutvapen.

För tillstånd att inneha kulsprutepistol bör alltid fordras att sökanden fyllt 21 år. Samma fordran bör regelmässigt uppställas för tillstånd att inneha jaktstudsare, pistol eller revolver. För andra vapen bör i allmänhet krävas att sökanden fyllt 18 år. Avsteg från dessa regler bör göras endast då sökanden äger sådan erfarenhet i bruk av skjutvapen att risk för missbruk kan anses utesluten. Är sökanden omyndig, erfordras alltid samtycke till innehavet av den, som har att sörja för hans person. — — —

Vid utredningen rörande de personliga kvalifikationerna bör i de fall, då vapen-sökanden vistats endast en kort tid i orten, yttrande inhämtas från polismyndigheten i den ort, där sökanden tidigare varit bosatt. Vidare bör nykterhetsnämnd höras, så snart anledning förekommer därtill. — — —

Vid tillståndsprövningen (rörande innehav av vapen för jaktändamål) bör sökandens lämplighet att inneha jaktvapen och hans behov av vapnet bedömas med hänsyn till det slag av jakt, för vilket det i ansökningen avsedda vapnet är tillåtet enligt gällande bestämmelser, och ej till det slags jakt sökanden uppger sig ämna utöva med vapnet. Den som t.ex. vill förvärva ett vapen, som får användas för jakt efter älg, skall således fylla kraven för innehav av vapen för sådan jakt även om han förklarar sig ämna använda vapnet endast för jakt efter mindre villebråd.

För tillstånd till innehav av jaktvapen bör i regel krävas att sökanden genom intyg från jaktvårdsförening eller skyttesammanslutning eller av minst två erfarna och omdömesgilla jägare i orten styrker sin skjutskicklighet och sin lämplighet i övrigt att handha jaktvapen.

Är fråga om vapen för jakt efter älg eller annat högvilt bör i stället som regel krävas, att sökanden avlagt godkänt prov för erhållande av Svenska jägareförbundets älgskyttemärke i brons. I vissa fall, såsom då möjligheter att avlägga sådant prov saknas såväl i orten som i närbelägna orter, bör det emellertid vara tillräckligt, att sökanden genom intyg som nämnts ovan visar, att han i allt väsentligt fyller de krav, som uppställas för älgskyttemärket.

Vad nu sagts om prövning av ansökan att få inneha jaktvapen gäller vare sig ansökan avser tillstånd att förvärva sådant vapen eller tillstånd att såsom lån inneha skjutvapen för jakt. — — —

För tillstånd att inneha jaktvapen bör som regel även fordras att sökanden har tillgång till jaktmarker. Detta innebär dock icke att sökanden själv måste äga eller arrendera jaktmarker. Kravet bör anses uppfyllt även därigenom att han är medlem i sammanslutning, som äger jakträtt inom visst område, eller har tillåtelse att mera stadigvarande jaga på annans marker. Även den som visar att han är inbjuden att delta i jakt på annans marker bör i vissa fall kunna erhålla tillstånd att inneha skjutvapen.

Hänsyn bör även tagas till jaktmarkernas storlek och beskaffenhet. I fråga om vapen med större skottvidd, t.ex. älgstudsare, bör sålunda som regel krävas större jaktmarker än beträffande t.ex. ett hagelgevär. Generella krav på innehav av viss miniareal böra dock icke uppställas. — — —

Tillståndsgivningen beträffande salongsgevär bör vara mycket restriktiv. Tillstånd att förvärva sådant vapen för jakt bör som regel lämnas endast då sökanden visar sig ha behov av vapnet för att döda smärre skadedjur — — —. Då salongsgevär ofta användas för olaga jakt, bör en särskilt noggrann prövning ske beträffande såväl sökanden

dens personliga kvalifikationer som hans behov av vapnet. I sistnämnda hänseende bör sålunda fordras, att sökanden styrker, *antingen* att han har jakträtt å mark, som är lämplig för jakt med kulgevär och där smärre skadedjur förekomma i sådan utsträckning som är till men för viltvården, *eller* att han innehar anläggning av förut berört slag, där skottlossning kan ske utan fara för närboende. Tillstånd att förvärva salongsgevär av automat- eller pumptyp bör endast undantagsvis meddelas. Om licens för salongsgevär icke gäller vapen av automat- eller pumptyp, bör detta anges i licensen.

Tillstånd att inneha kolsyrevapen för jakt bör lämnas endast i undantagsfall, då sökanden styrker sig ha ett verkligt behov av sådant vapen för att inom gård eller trädgård döda smärre skadedjur tillhörande någon av de arter som angivas i 4 § jaktstadgan.

Vid tvekan om någon vapentyps lämplighet för jakt eller uppgivna markers lämplighet för det slag av jakt ansökningen avser eller rörande andra jaktliga spørsmål bör polismyndigheten samråda med vederbörande jaktvårdskonsulent eller jaktvårdssammanslutning i orten.

14 § vapenförordningen upptar bestämmelser om återkallelse av tillstånd att inneha skjutvapen. Förbud mot fortsatt innehav skall meddelas om innehavaren ådagalagt sådana egenskaper att han icke vidare bör betros med att inneha skjutvapen, eller på grund av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt är olämplig att inneha sådant vapen. Förbud kan också meddelas om eljest skäligen anledning förekommer därtill.

Pågående utredning

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1967 har chefen för jordbruksdepartementet tillkallat sakkunniga för utredning av vissa jaktfrågor. De sakkunniga avser, enligt vad som upplysts för utskottet, att behandla de problem som aktualiseras genom förevarande motioner.

Utskottet

I detta utlåtande behandlar utskottet motioner om införande av obligatoriskt prov för den som söker vapenlicens. Motionärerna erinrar om att de som beviljas licens på vapen för jakt efter älg i regel måste ha avlagt godkänt prov för erhållande av Svenska jägareförbundets älgskyttemärke och föreslår en liknande ordning för dem som söker tillstånd till innehav av andra typer av jaktvapen. Detta motiveras av ett önskemål att höja jägarnas skjutskicklighet, vilket enligt motionärerna framstår som särskilt viktigt med hänsyn till att jakten börjar bli en alltmer utbredd fritidssysselsättning.

Utskottet anser det självfallet vara mycket angeläget att den ordning som skall tillämpas vid beviljande av vapenlicenser väl fyller sitt ändamål att i görligaste mån förhindra att vapen innehas av olämpliga personer och vill inte utesluta att den av motionärerna föreslagna prövningen av skjutskickligheten, om den visar sig praktiskt genomförbar i större utsträckning, kan vara ägnad att bidra till skapandet av en kår av skickliga jägare. Utskottet är emellertid icke berett att f. n. taga ställning

till om en ändring av gällande ordning bör göras. Erforderligt underlag för bedömning av spörsmålet torde erhållas då de nyligen tillkallade sakkunniga för utredning av vissa jaktfrågor, vilka avser att behandla de problem som aktualiseras genom förevarande motioner, har slutfört sitt uppdrag. I avbidan härpå och Kungl. Maj:ts ställningstagande till de sakkunnigas förslag är något initiativ av riksdagen icke erforderligt.

Utskottet hemställer,

att förevarande motioner, I:133 och II:177, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 februari 1968

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herrar Hjorth (s), Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s) och herr Schött (h)*;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar (fp), fru Johansson (s), herrar Ekström i Björkvik (s), Svensson i Vä (cp), fröken Bergegren (s)*, herrar Gustafsson i Borås (fp), Oskarson (h) och Hansson i Piteå (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.